Jugoslávie 1982

Události zaznamenával Petr

Celá rodina na výletě 2

Před dvěma lety jsme podnikli cestu do Jugoslávie. Nám, neboli naší rodině, se tato akce velice líbila a proto netrvalo dlouho, aby nás napadlo, že bychom to mohli zkusit znova. Tento nápad byl realizován tak, že jsme požádali o devizový příslib a kupodivu jsme jej dostali. Od tohoto momentu začaly vážné i méně vážné přípravy na cestu. Nejdříve jsme si mysleli, že pojedeme sami. Tento názor se některým členům naší rodiny (mamince) moc nelíbil. Proto jsme přivítali nabídku našich známých, kteří také dostali příslib do Jugoslávie, že bychom mohli jet s nimi. My i oni jsme už v tomto zahraničí byli, máme zkušenosti, proto jako staří mazáci v tomto oboru jsme společně naplánovali cestu a dohodli jsme se o podstatných a důležitých věcech, které se mají vzít s sebou. Naši známí se jmenují Bolkovi. Pokusím se jim ještě věnovat nějakou kapitolu tohoto cestopisu, ale v současné době o nich jen to nejpodstatnější – mají přívěs. Nikoli obytný přívěs, ale přívěs pro zavazadla poměrně značných rozměrů: V = 1 kubický metr = 1 000 litrů. Velice nám pomohli tím, že nám do tohoto objemu vzali některé naše věci, které bychom jinak pracně pakovali do našeho malého autíčka. Mezi tyto věci patřil především stan a balíky s potravinami. Výsledkem jejich pomoci byla skutečnost, že nemají kam zabalit svůj kempovací nábytek. Tento problém budeme ještě muset nějak řešit. Možné alternativy řešení: Za prvé ten nábytek vezmeme na naše auto do zahrádky, pokud tam zbude místo. Za druhé jej připevníme na stříšku přívěsu. Třetí alternativa mluví pro zaslání nábytku na místo stanování poštou. Tato alternativa je v praxi asi těžko realizovatelná, jinými slovy neproveditelná, ale je hezká už proto, že jsem ji právě teď vymyslel já. Alternativy 1 a 2 jsou vyjádřením názorů vedoucích osobností do Jugoslávie jedoucích rodin – tedy otců.

Čtvrtek 1. července

Tento den se stal významným dnem našich cest. Totiž nejen uvozuje nový měsíc, ale především je začátkem našich dobrodružství, které nás budou po tři týdny provázet všude tam, kde budeme my. My plánujeme, že budeme všude možně, tedy i naše dobrodružství bude všude možně. Nechejme se proto překvapit co nás čeká.

První den byl charakteristický tím, že jsme si naplánovali urazit velké množství kilometrů, vlastně nejvíc ze všech dnů. Po úspěšném vyřešení včerejšího problému (realizovala se alternativa 1), jsme opustili naše domovské město Ostravu a se dvěma auty, jedním přívěsem v počtu 8 lidí jsme vyrazili vstříc novým zážitkům. Mezi ty první zážitky patřila skutečnost, že já jsem začal řídit. Abych pravdu řekl, já jsem ani moc neřídil, pouze jsem seděl za volantem a vykonával příkazy, které mi diktoval tatínek. Řídil tedy tatínek na místě spolujezdce. Toto řízení bylo provázeno slovy: už trojku, toč, brzdi, jeď, blikej, neblikej apod. Úspěch této činnosti byl veliký – urazili jsme první část naší cesty bez nehody. Mě to pochopitelně po nějaké době přestalo bavit, a proto jsem podstoupil místo u volantu starším, zkušenějším a především autoritativnějším lidem.

Osiek

Přejeli jsme hranice ČSSR v městě Komárno a bez žádných velkých potíží jsme také absolvovali celnici na jugoslávských hranicích v Udaru. Na této celnici jsme se mohli dovědět, jak jezdí na cesty vybaveni výletníci s auty označenými písmenem D. Jedno takové auto mělo na střeše krabici od televizoru a celníka právem zajímalo, stejně jako nás, jakou televizi veze. Zajímavý byl také obrovský obytný přívěs, tažený mercedesem.

Z této celnice jsme vjeli do Jugoslávie, ale také do tmy. Proto jsme byli rádi, když jsme konečně dorazili na místo k přenocování. Toto místo bylo v Osieku a když jsme tam dorazili, hodinky nám ukazovaly už téměř 11 hodin. Dlužno poznamenat, že jsme je nemuseli seřizovat, protože poprvé mají i v Jugoslávii SELČ. Unaveni jsme roztáhli spacáky a snažili jsme se usnout.

Pátek 2. července

V noci se nám moc dobře nespalo. Je to přirozené – poprvé spíme zase někde jinde než doma a k tomu ještě pod širákem na jakémsi travnatém parkovišti. K dobré spokojenosti nám celou noc bručela pouliční lampa a když ji ráno konečně vypli, slétlo se kolem nás velké množství vran a zahájili jakousi schůzi. Na té schůzi téměř každá vrána měla svůj diskuzní příspěvek. Potom jsme na návrh čilého, i když nevyspalého tatínka vstali.

Po včerejších zkušenostech s řízením jsem prohlásil, že jsem jako řidič unaven a že by se u volantu měli projevit i jiní. Tak jsme vyrazili. Náš směr – kolem Sarajeva na Mostar. Cestou nás míjely v protisměru nejen protijedoucí motorová vozidla, ale jednou jsme míjeli stádo krav, které nás vlastně úplně zastavilo. Kromě závor a semaforů nás už nic nezastavilo, a proto jsme se rozhodli zastavit sami z vlastní vůle. Po prudším zabrzdění předního vozu naší výpravy jsme zastavili na vrcholku krásného hlubokého a příkrého údolí. Na silně nakloněné rovině jsme se posilnili na další cestu, která vedla z kopce do kopce, zase z kopce atd., dále kolem Sarajeva, kde jsme nezastavili a to ani před dopravní značkou STOP.

Jablanica

Naším cílem pro dnešní den bylo Jablanické jezero. Předpokládali jsme, že právě tam se pěkně u vody utáboříme. Smůla je, že toto jsme jenom předpokládali, ale neuskutečnili. Nebylo totiž kde. Tak jsme se jenom za jízdy podívali na krásné zelené jezero, do kterého nevedl žádný přístup. Projeli jsme kolem něho a jedním z tunelů, kterých je teď stále více, jsme se navždy odklonili od tohoto jezera. Tunel nás zavedl do městečka Jablanica. Zastavili jsme na parkovišti a rozhodovali jsme se, co dál a jak dál. Nakonec jsme se rozhodli, že nijak dál, nikam dál a nic dál a zůstali jsme v Jablanici, kde jsme zakempovali v jednom sadu u soukromníka, se kterým jsme se samozřejmě domluvili. Tento sad byl poblíž menší cesty (jak se později ukázalo dosti frekventované cesty), poblíž vlaku a poblíž velké spousty much. Tím bych charakterizoval naše druhé místo, kde jsme spali. Než jsme zalehli, měli jsme dost času na projití městečka, na přípravu večeře a na prozkoumání okolí. V klidu jsme si připravili tak zvané cikánské lože pod širákem a poměrně v klidu jsme usnuli. Spali jsme dobře, chci říci lépe než včera.

Sobota 3. července

Ráno nás tatínek ujistil, že sezóna už začala, protože je na silnicích více aut než včera. Posnídali jsme společně s tisíci mouchami, které nás, k naší radosti, stále obletovaly. Čiperně jsme zabalili vše do aut a zařadili jsme se do kolony aut na hlavní silnici. Naše cesta se táhla krásným kaňonem, kterým protékala řeka Neretva. Abychom vytvořili nezapomenutelné vzpomínky

na tento přírodní úkaz, dvakrát jsme zastavili a kaňon si vyfotografovali. Při výjezdu z kaňonu jsme navštívili na naší cestě po Jugoslávii první město, Toto město se jmenovalo Mostar snad proto, že tam je zajímavý most. Okamžitě mně napadlo, že si ten most nakreslím, a tak jsem si vzal blok a tužku a vyrazil do města. Později jsem zjistil, že kreslit ten most nemá cenu, protože je výtvarně zpracovaný na každém turistickém kýči a navíc jsem zapomněl tuhu do tužky. Pro tuhu jsem se vrátil do auta a nakreslil jsem si jiná místa v tomto městě. Aniž bychom tady něco koupili, pokračovali jsme v cestě,

Mostar

Cestou jsme minuli zajímavé ochočené medvídky a zastavili jsme se u skalního městečka umělců, které se jmenuje Počitělj. Tady jsme se taky zastavili poblíž řeky Neretvy na místě, které je poněkud níže než hlavní cesta. Sem jsme se s autíčky problematicky spouštěli a o to jsme měli větší obavy jak z tohoto dolíku se všemi zavazadly vyjedeme. Přes všechny tyto obavy jsme v klidu poobědvali a ti nejodvážnější se dokonce vykoupali v řece.

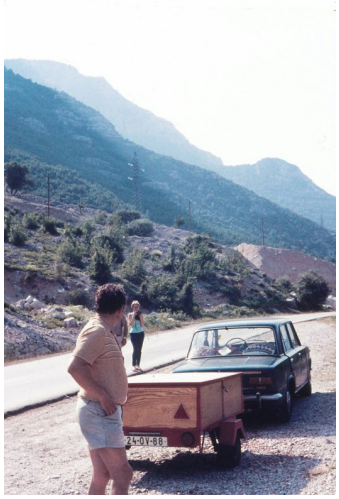

V kaňonu řeky Neretvy

Jak se později ukázalo, naše obavy z výjezdu nebyly na místě, protože obě naše auta vyjela zpět na hlavní cestu poměrně hravě. Jeli jsme dál a konečně jsme po delším odloučení zase uviděli moře. Kvůli této události jsme se nezastavovali a jeli jsme až do Drveniku, kde staví trajekt na ostrov Hvar. Zařadili jsme se do řady stojících aut, která čekala na trajekt, a šli jsme se opláchnout do moře. Po nedlouhém čekání přijela loď, která nalodila téměř všechna čekající autíčka a protože jsme zaplatili stanovenou částku jízdného, převezli nás i naše auta na ostrov. V Sučuraji jsme věděli, že tam mají dobrý chleba, a koupili jsme ho. Vyrazili jsme po ostrovní cestě směrem na STARIGRAD.

Počitělj

Naši známí nás ujistili, že nás na této cestě čeká nejedno překvapení, včetně vůně levandule. Měli pravdu. Překvapeni byli ale i oni, protože jsme se stali svědky ostrovního požáru a jeho hašení. Hašení probíhalo pomocí zvláštních letadel, která za letu hasila a také za letu nabírala z moře vodu. Na tomto místě jsme zastavit nemohli. Mezi další zážitky této cesty patřila cesta sama. Ostré zatáčky se točily nad hlubokými propastmi za tichého (a někdy i hlasitého) zoufání maminky, které se projevovalo především tehdy, když řidič tatínek se díval jinam, než na cestu. Když se náš samochod zastavil u cíle naší cesty, všichni cestující včetně řidiče si oddechli.

Dozvěděli jsme se, že naši známí zde mají nějaké jugoslávské známé, se kterými by bylo výhodné navázat spojení. Po prvních pokusech se to nepodařilo, protože Mario nebyl doma. Řidiči jednotlivých vozů vjeli a zařídili camp v místě dobře známém našim spolucestujícím. My ostatní jsme sem došli pěšky a tak jsme potkali Mária. Tento člověk na mě zapůsobil svou veselou a rozjařenou povahou a srozumitelným vyjadřováním. Je otázka, jestli takový bude i nadále.

V prvním rozhovoru jsme se dozvěděli podstatnou skutečnost, která vyjádřila to, že jsme se z počátku mýlili. V Jugoslávii ještě nezavedli SELČ a mají stále SEČ. Užasle jsme zjistili, že jsme vlastně přijeli o hodinu dřív než nám ukazují naše hodinky. SELČ bude v Jugoslávii zaveden snad v příštím roce.

Po vypětí posledních sil se nám podařilo v kempu nastálo postavit stany. Po kratším večerním kecání jsme ulehli.

Neděle 4. července

Dnes je první den, který jsme celý strávili ve Starigradu, první z mnoha dalších podobných dnů. Hodláme totiž zde zůstat a utábořit se zde na delší dobu. Proto se pokusím průběh těchto dnů charakterizovat obecně.

Ráno vstává jako první tatínek a bez brblání připraví snídani. Po snídani umyje nádobí a společně s našimi sousedy se rozhodujeme, kam vlastně jít. Oni zde znají mnoho míst, protože už tu dvakrát byli. Po zvážení všech možností se asi v devět hodin opouští kemp a jde se k moři. Tam se zůstává přes poledne, bereme si jenom menší svačinku. V pozdním odpoledni nastává návrat zpět do kempu, kde se připraví velkolepější jídlo z dovezených zásob, a potom nastává polední klid. Odpočívá především rada starších. Večer se obyčejně jde do města koupit zmrzlinu a možná i jiné náležitosti. Stmívá se asi o půl deváté a to se vracíme zpět ke stanům, kde se plká a kecá a tak podobně až do úplné únavy. Protože člověk je denní tvor, je biologicky vybaven tím, že v noci spí. Ani my nenarušujeme tento zákon přírody a pěkně seřazeni ve stanové ložničce, spíme.

Přístav Starigrad

Nyní dost obecností, pustíme se do konkrétních událostí jednotlivých dnů. V neděli jsme byli u majáku. Je to nejbližší místo od stanů, kde je moře. Paní Bolkové se moc nelíbí, dokonce hrozilo, že s námi vůbec nepůjde. Nakonec jsme všichni šli a byli jsme všichni spokojeni.

Večer jsme si udělali bramborové knedlíky s jakýmsi masem. Taky jsme se šli podívat na místní víno. Moc se nám nelíbilo, tak jsme ho nekoupili.

Sestup do Modré zátoky

Pondělí 4. července

Tento den jsme se podívali (podle Bolků) na nejkrásnější místo u moře. Jeli jsme auty asi 2 km a potom ještě 1 km pěšky po úzké, příkré, kamenité cestě, která nás zavedla k tak zvané Modré zátoce. Objevili jsme tam ježky, přestože Bolkovi o nich nevěděli. Byla tam krásná čistá voda. Tam jsme lebedili přes největší vedra toho dne. Vedra jsou sice důsledkem přítomnosti infračervených paprsků, my jsme také na kůži pocítili přítomnost ultrafialových paprsků, kterých je v Jugoslávii stále dost. (Myslím ve dne). Každý z nás byl dávkou těchto paprsků večer více nebo méně postižen. Důležité ale je, že žádný z našich osmi členů se nestal akutním případem. Dali jsme si v kempu nové brambory s masem. Tomu předcházela pěnivá pórková polévka, kterou jsem hlídal, ale neuhlídal. Zajímal

jsem se asi více mouchou než polévkou. Naštěstí nám trochu polévky zbylo a tak jsme se najedli.

Večer jsme koupili jakési víno, pak jsme se vrátili a debatili o včelách. Pan Bolek měl často v tom ohledu poslední dvě otázky.

Úterý 6. července

Protože jsme poznali sílu slunečního záření a naše pokožka se z toho ještě nevzpamatovala, rozhodli jsme se najít místo, které je nejen u moře, ale které obsahuje i stín, a tam jsme se usadili přes polední čas toho dne. Tímto místem byl hájek na protějším břehu zálivu, než se nachází maják. Bolkovi znalí místních poměrů jej znali a auty nás tam dovedli. Přímo v tomto hájku nebyl dobrý vzduch (smrdělo) a tak jsme prošli kolem hotelu ARKÁDA a usadili se pod stromy u tak zvané veigelpláge. Název této pláže vyplývá z velkého množství porůznu pohozených nedopalků. Celý den jsme vlastně strávili v odpočinkové náladě, skrývajíce se před sluncem. Prošli jsme okolí tohoto místa podél břehu na jednu i na druhou stranu a já jsem z tohoto okolí pořídil několik snímků a objevil stánek v němž prodávají krásné pohlednice s osly. Tohoto osla jsem chtěl koupit, ale neměl jsem s sebou ani dinár a osel stál dokonce čtyři dináry. Maminka s tatínkem důkladněji prozkoumali druhou stranu podél pobřeží a objevili místo podle nich mnohem lepší než veigelplage.

Terasa hotelu Arkáda

V odpoledních hodinách, když už jsme byli zpátky v kempu, nás přijel navštívit Mário, takže jsme při dobrém pití pokecali. Večer jsme šli zase koupit víno a zmrzlinu a prošli jsme se po městě. Podívali jsme se na zajímavý hřbitov a procházeli jsme Starigrad zajímavými uličkami. Dnešním dnem dobře odpočatí jsme šli spát.

Středa 7. července

Asi ve tři hodiny v noci nás překvapila zajímavá událost – pršelo. Pojem „pršelo“ nevystihuje přesně situaci, proto jsem se rozhodl, že této události věnuji více místa. Nejdříve hřmělo a blýskalo se, takže jsme měli místy světlo ve stanu. Pak začalo pršet a tatínek vstal. Společně s panem Bolkem nanosili židličky a stolky do jednotlivých stanů. Tyto stolky jsme nechali výjimečně venku. Potom tatínek znovu ulehl a zjistil, že na něho prší. Znovu vstal a hledal příčinu tohoto jevu. Mezi tím se Martin zabalil do spacáku, který měli s tatínkem společný. Proto, když se tatínek vrátil, odstraniv závadu, která spočívala v nezavřeném stanovém okýnku, byl nejen celý zmoklý, ale navíc neměl čím se přikrýt. Pak nastalo silné krupobití, které se v těchto šířkách vyskytuje prý jen jednou za 10 let. Tatínek doléhal na maminku, aby ho pustila do spacáku a já jsem začal pociťovat, jak podlaha ložničky začíná chladnout. Také jsem byl výjimečně tuto noc spoře oblečen.

V kempu

Ráno jsme vylezli před naše plátěné obydlí a s údivem jsme zjistili, že je po dešti a že se chystá hezký den. Tak jsme se nachystali i my a domluvili se, že se půjde na místo k moři, které je terminologií našich sousedů označováno jako Lážo Blážo. Tento termín vznikl podle jména objevitele tohoto místa, který v tomto případě nebyl Kolumbus, ale pan Bláha, který byl s Bolkovými a se svou rodinou ve Starigradu minulý rok. Po krátké jízdě auty jsme stanuli v jakési vesničce s šikmo štěkajícími psy. Z této vesničky jsme začali sestupovat po krásné i když kamenité cestě k moři. Obtížnost sestupu se zvyšovala s blížícím se mořským pobřežím. Cesta zanikla a Bolkovi se přiznali, že zabloudili a počali mít obavy, že my už s nimi nikam nepůjdeme. Mě se ale cesta začínala líbit i když už se to cestou nedalo nazvat. Když už bylo nejhůř a začali jsme uplatňovat na viklajících kamenech své artistické umění, objevilo se pro nás spásné mořské pobřeží. Tam jsme začali pátrat, kterým směrem se nachází Lážo Blážo. Měli jsme dvě možnosti kudy se ubírat obtížně schůdným kamenitým pobřežím, a obě možnosti jsme vyzkoušeli. Samozřejmě, že jsme se nejdříve pustili na špatnou stranu. Po celém pobřeží, které jsme zde prolezli, jsme nenašli ani živáčka. V divoké přírodě jsme se několikrát vykoupali ve slané vodě Jaderského moře a každý z nás čtyř si našel nějaký suvenýr, který svědčí více či méně o přítomnosti civilizace. Tatínek našel jakousi lebku od kozy, maminka objevila potápěčské brýle, Martin si odtud odnášel kámen, který je lehčí než voda a já jsem se opíral o zajímavý klacek. Vraceli jsme se po jiné (schůdnější) cestě, aniž bychom vyzkoušeli Lážo Blážo. Toto místo sice po delším úsilí pan Bolek našel, ale bylo tak daleko, že nemělo smysl se tam stěhovat. Na ústupu nás osvěžily kapky deště, který nebyl nijak intenzivní. Intenzivnější déšť nás navštívil až v kempu, kde jsme byli kryti celtou stanu. Tato příhoda nás trochu zdržela při přípravě obědové večeře a to zrovna tehdy, když jsem se rozhodl něco nakreslit. Ze svého rozhodnutí jsem neustoupil a po dobrém jídle jsem vyrazil za touto činností. Byl jsem doprovázen slečnami od Bolků a dokonce i Martin mě v uličkách Starigradu našel. Tento den jsme šli spát výjimečně brzy, již v devět hodin.

Čtvrtek 8. července

Protože jsme šli brzy spát, také jsme brzy vstávali. Po snídani jsme se rozhodli jít k moři na místo, kde bezpečně nezabloudíme a které je trochu dál než veigelplage. Toto místo přeci předevčírem prozkoumali maminka s tatínkem. Cestou jsme se zastavili v obchodním domě ve Starigradu, kde jsme jako obvykle nic nekoupili. Výjimkou z tohoto pravidla bylo, že se mi podařilo přesvědčit tatínka, aby mi koupil pohlednici s oslem a se známkou. Nebyl to ale ten skvělý osel, kterého jsme tehdy viděl, proto jsem stále doufal, že se mi ten pravý osel podaří koupit.

Zátoka Starigrad

Auta zastavila poblíž veigelplage a my jsme se kolem ní ubírali stále dál s taškou s potravinami. Martin byl maskován matračkou, ze které včera ztratil špunt nahradiv ho klackem. Při cestě jsme narazili na ceduli FKK verboten! V jazyce jugoslávském a německém zde bylo napsáno, jaké finanční odměny či lépe pokuty čekají na ty odvážlivce, kteří překročí uvedený zákaz. Objevili jsme hezké místečko na koupání, smůla ale byla, že toto místečko bylo plné odvážlivců, kteří porušují zákaz cedule. Chvíli jsme uvažovali, máme-li se mezi ně vetřít a při tom vyhovět ceduli, ale po chvilce váhání jsme se rozhodli, že jo, a že je to jejich chyba, že tu jsou, a ne naše. Tak jsme strávili slunný den mezi lidmi, kteří vesměs neměli nic na sobě. Tito lidé byli pouze německé a české národnosti, nepodařilo se mi identifikovat jediného Jugoslávce.

Když jsme se vraceli, zaběhl jsem si koupit vytouženého osla a vrátili jsme se do kempu. Tam jsem napsal pozdravy na dva koupené osly a poslal jsem je do ČSSR.

Pátek 9. července

Je třeba připomenout, že když se ráno probudíme, obvykle ještě nevíme, kam pojedeme, a že toto rozhodnutí vzniká nejčastěji až u kávového posezeníčka, které následuje po snídani. Dnes jsme měli někam jet dále, uvažovalo se o městě Hvar. Naši sousedé se ale asi nepohodli, navíc snídali zbylou rýži, tak se názory různily a stávaly se více rozpornými. Nyní bylo teprve znatelně cítit v jaké nejistotě se vlastně nacházíme dennodenně, že nevíme, co bude a na čem se dohodneme. Nakonec jsme se dohodli že se pojede do města Jelsa, 10 km vzdáleném od Starigradu na ostrově Hvar. Tam jsme si prohlédli místní tržnici a nabrali benzin. Také se (většinou ženy) zastavovaly u výkladních skříní s označením FILIGRAN. Znamená to pracovníka se stříbrem. Potom jsme si z aut vyzvedli plavací potřeby a uvelebili jsme se na vybetonovaná lehátka se schůdkami do moře. Toto místo bylo obleženo mnoha lidmi, především Čechy. U našich sousedů vznikl spor zda jíst ve stínu, či na slunci. Jinak se celkem nic zvláštního nepřihodilo a proto jsme se mohli v pohodě vrátit ke svým vozům a těmi vozy se v pohodě vrátit (pro změnu jinou cestou) do kempu.

Jelsa

Po bramborách se sýrem jsem se vydal poprvé využít malířský stojan, o kterém se vedly dlouhé diskuse při balení, zda ho vzít do Jugoslávie, či nikoli. Chtěl jsme dokázat, že tento stojan je zde nepostradatelný, proto jsem se rozhodl ho použít. Když jsem odcházel, přišel k našim stanům na návštěvu Mário, který nám zvěstoval, že např. ve Starigradu byla vražda a že obětí byl nějaký Angličan z hotelu Arkáda. Další novinky jsem už nestačil vyslechnout a vrátil jsem se s jedním černobílým obrázkem.

Sobota 10. července

Tatínek se ráno vrátil z pekárny s novými chlebovými zážitky. Říkal, že že vystupování jednotlivých lidí v jednotlivých chlebových frontách se dá klasifikovat jako kulturní vložka, která zpestřuje čekání dalším lidem.

Je třeba upozornit, že jsme prozatím stále měnili stanoviště u moře, neboli jsme byli po každé někde jinde. Dnes jsme se rozhodli učinit výjimku z tohoto pravidla a naplánovali jsme si Modrou zátoku, tedy místo, kde jsme už jednou byli. K Modré zátoce jsme se dopravili stejným způsobem jako minule. Byl tam zajímavý chlapík (asi rybář), který čistil ryby a který nám ukazoval zajímavosti mořského dna. Např. různé škeble, ulity, mořský pomeranč a další. Mamince tento člověk věnoval kraba, o kterém řekl, aby se ho nebála, že on jen malinko štípe. Vnukl jí nápad, že se dá krab usušit a schovat na památku. Tento nápad maminka začala realizovat, když v potápěčských brýlích kraba přinesla na naše stanoviště. Krabovi chyběly dvě nožky a během dne se mu ulomila další, ale to nevadilo.

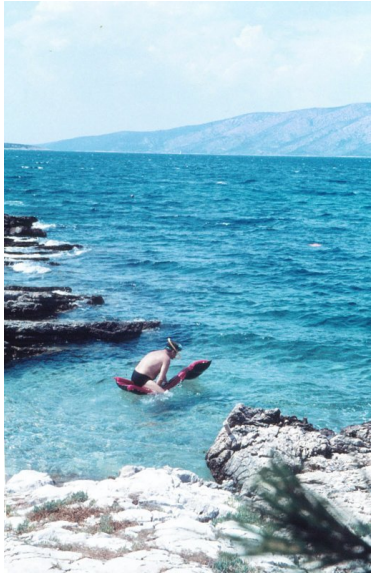

V Modré zátoce

Na Modré zátoce je ještě jedna pozoruhodnost, na kterou bych nerad zapomněl proto, že jsem ji pocítil na vlastní kůži. Tou pozoruhodností jsou vosy, kterých je tu poměrně dost. Mě nevadí, ale rozčilují mě jen tehdy, když moc bzučí kolem ucha. Kromě toho mají vosy tu

vlastnost, že když se naštvou, tak píchají. Byl jsem dvakrát na Modré zátoce, pokaždé se na mně nějaká vosa naštvala a píchla mě. Takže pokaždé si z Modré zátoky odnáším cenný zážitek.

Večer jsem si myslel, že něco nakreslím, ale jaksi mně nikdo nepolíbil, ani žádná múza ne, tak z toho sešlo.

Neděle 11. července

Dnešní ráno tatínek přišel o chlebové zážitky, protože pekárna má zavřeno. Je přeci neděle, tak se nic nedělá. Tatínek dnes spal výjimečně déle než jiné dny, takže jsme si nemohli k ránu udělat pohodlí tím, že jsme využili více místa ve stanu. Toto pohodlí je jinak fantastické a děláme si je každý den, když tatínek opustí brzy z rána stan. Dnes jsme se rozhodli a také jeli do vesničky, která se jmenuje ZAVALA a která je od nás oddělena krásným dlouhým tunelem, který vytváří pro mnohé turisty a také pro nás nezapomenutelný zážitek. Bolkovi nám ale řekli, že to nebylo ono, protože tam položili nový asfalt. Od tunelu se cesta točí krkolomnými zatáčkami k vesničce Zavala. Tam jsme zaparkovali auta a šli na oblázkovou plážičku, která byla plná lidí. Proto jsme ji minuli a zůstali ležet na takových pichlavých šutrech, kde vyhrával vždy ten, který se zmocnil nafukovací matračky. Na tomto místě se také usadila rodina Jugoslávců z Beogradu, kteří zde byli zastoupeni ve třech generacích, z toho ta nejmladší mohla mít náběh na čtvrtou generaci. Zajímavé na nich bylo, že velmi často střídali plavky. Nevím, asi chtěli ukázat, že mají velký plavkový sortiment. Tito lidé také s námi navázali rozhovor, takže jsme se dozvěděli mnoho zajímavých věcí. Zajímavé ještě bylo, že se mojí mamince líbila jejich dcera, o které dokonce zjistila, že se jmenuje Dragana. Když jsme opouštěli nepohodlné šutry, řekli jsme si na shledanou a do viděnija a já jsem si pomyslel proč, když se stejně už nikdy neuvidíme.

Dnešní den je významný ještě jednou důležitou událostí. Tou je finále mistrovství světa ve fotbale mezi mužstvy Itálie a NSR. Zástupci obou států bydleli i v našem kempu a tento kemp žil přímo každým pohybem jednotlivých hráčů. Vytvořily se skupinky kolem barevných i černobílých televizorů, které nadšeně fandily jednotlivým mužstvům. Musím poznamenat, že Jugoslávci přijali výhru Italů s velkým nadšením.

Pondělí 12. července

Aniž bychom si to pořádně uvědomili, aniž nás informovalo nějaké signalizační zařízení, stojí tu před námi ten fakt, že už máme polovinu pobytu v Jugoslávii vyčerpanou a nechceme-li porušit pravidla cestování, musíme se v daném termínu vrátit. Tento fakt se projevuje také tím, že už jsme všichni jakž takž dobře opáleni, i když naše barva se s některými lidmi, které potkáváme, vůbec srovnat nedá. Naše opálení u nás všech provází také loupání kůže. U někoho je toto loupání značné, u jiných z nás je zanedbatelné. Proto jsme šli zase pokoušet osud a vystavovat svá těla slunečnímu záření. Dnes se šlo na Lážo Blážo, což jak pozorný čtenář dobře ví, je místo, kam jsme jednou chtěli jít, ale nešli, protože jsme to nenašli. Na základě minulých zkušeností jsme měli práci s hledáním usnadněnu a tak jsme toto místo, kryté špatně přístupnými pobřežními kameny a špatně přístupnou cestičkou vedoucí z okolní vesničky, našli. Nebylo ničím významné než tím, že mělo jméno a zajímavé zážitky při jeho znovuobjevování. Tak jsem tam dlouho nezůstal a vydal jsem se po pobřeží hledat Modrou zátoku, o které se vedla diskuse, jak daleko asi je od tohoto místa k zátoce podél pobřeží. Došel jsem tam a vrátil se, cestou jsem se dvakrát vykoupal. Po dvouhodinovém odloučení od kárované tašky s jídlem jsem si s chutí vzal suchou veku, ke které jsem přikusoval salám. Na místě zvaném Lážo Blážo jsme ještě chvíli pobyli. Tato chvíle se zdála někomu příliš dlouhá, tak byli takoví, kteří toto hezké místo opustili dřív. Tento den také mírně poprchávalo, asi stejně jako když jsme Lážo Blážo hledali poprvé.

Bolkovi – naši spolucestovatelé

Na začátku tohoto spisu jsem upozornil, že nejedeme sami, ale s přívěsem, který je provázen čtyřčlennou rodinou, jejíž členové se stali našimi spolucestovateli, v kempu pak našimi sousedy a při objevování pro nás nových míst našimi průvodci. Dále jsem slíbil, že věnuji jednu kapitolu těmto lidem, aby čtenář věděl, s kým jsme vlastně podnikli tak rozsáhlý výlet. Budu se snažit napsat něco o každém našem spolucestujícím, ale čtenář nesmí očekávat žádné faktografické údaje, jako je datum narození, číslo pasu nebo občanského průkazu a tak podobně. To proto, že nejen nesouvisí s naší cestou, ale také proto, že tyto údaje neznám. Já znám o těchto lidech velmi málo , proto jsem nemohl provést seznámení s nimi hned na začátku díla, které totiž píši průběžně na cestách. Dost vysvětlování, přejdu k věci.

Naši spolucestovatelé se jmenují Bolkovi, toto jméno pochází asi od jména otce a hlavy rodiny, ten se jmenuje František Bolek. V rodině má zvláštní postavení, protože je v ní jediný muž. Má manželku a dvě dcery. Na jeho podnět se začalo pít místní víno a na jeho podnět se začali všichni loupat. On totiž v těchto věcech má vedoucí slovo. Jinak rád mluví, zajímá se o tatínkovy včely a vytvoří vždy dobrou náladu. Jeho paní bych nazval vedoucí kuchyně celé rodiny. Podstatnou část své dovolené stráví u propanbutanového vařiče, ač má dvě dcery. S manželem si rozumí dobře, i když někdy se jejich názory různí, takže se vlastně vhodně doplňují v tom, kdo a v čem má v rodině hlavní a rozhodující slovo. Starší dcera Ivana absolvovala první ročník vysoké školy. Já bych ji měl znát, protože jsem s ní údajně chodil do první třídy ZDŠ. Na něco takového si mlhavě pamatuji, tak to asi bude pravda. Předběhla mě na své cestě za vzděláním o jeden rok, protože její rodiče patrně nepovažovali za nutné, aby absolvovala devátou třídu ZDŠ. Prozatím jsem na ní nepozoroval žádnou význačnou vlastnost, snad to, že hodně čte a vzala si sem velký sortiment knih. Teď právě sedí před stanem a čte. Nejmladší, nebo lépe mladší dcera, se jmenuje Michaela, říká se jí Míša. Je jí asi 11 let. Zrovna mne nic nenapadá, co o ní napsat. Měl bych poznamenat snad to, že umí plavat, i když se ráda pohybuje v moři s nějakým nafukovacím předmětem. Takových předmětů má více a vyznačují se tím, že z nich pozvolna utíká vzduch.

Zleva: máma, táta, Bolková, Bolek

Protože pan Bolek veze s sebou tři ženy, znamená to pro něho nutnost vézt s sebou také přívěs, protože tato bytosti vyžadují v kempu maximální pohodlí. Je třeba zdůraznit, že snad každý den mají něco jiného na sobě. Tento šatník zaujímá určitě určitý objem, pro který se přívěs velice hodí.

Paní Bolková a moje maminka byly svého času kolegyně a snad proto se známe. Bolkovi také bydleli kdysi v Porubě u 11. ZDŠ. Oni zjistili, že jsme dostali příslib a byli to oni, kteří nám na cestách nabídli svou společnost. S odstupem doby zjišťuji, že to byl skvělý nápad, protože bez nich by naše cesty asi těžko směřovaly do tak krásného místa, jako je Starigrad. Bez nich a bez jejich známého – Mária, který se nám stal jakouž takouž oporou a jistotou při našich cestách. Odkud a jak znají Mária jsem dlouho nevěděl. Později jsem slyšel tuto verzi: Mário a jakási Šárka z Ostravy se vzali a Mário bydlel jistou dobu v Ostravě. Mezi nimi to asi ideálně neklapalo, tak teď bydlí každý ve svém vlastním státě, A teď spojovník – ta Šárka je kolegyně paní Bolkové a je učitelkou Michaely.

S našimi spolucestovateli jsme už zažili spoustu společných zážitků, které jsou i nejsou zaznamenány v tomto cestopise. Snažím se totiž zachycovat nejen naše ale i jejich a společné zážitky, i když to není tak jednoduché, protože nemohu zasahovat do jejich soukromí. Vzájemně

si srovnáváme postavení jednotlivých členů rodiny, trochu se i štenkrujeme, např. tak, kdo komu poleje stan odpadní vodou. Pokud čtenář bude tyto řádky číst a uvidí mírně rozmazaná písmena kdysi politá vodou, pak se toto štenkrování stalo skutečností.

Úterý 13. července

Dnes jsme všichni vstali relativně poměrně brzy. Já jsem dokonce vstal v 5 hodin ráno a šel jsem se vysprchovat. Jindy totiž neteče teplá voda, místy neteče voda vůbec. Jeli jsme do města Hvar. Toto je třeba zdůraznit, protože to byl vlastně prozatím nejdelší výlet, nejvzdálenější vzdálení od Starigradu, města, kde jsme ubytováni. Ve Hvaru jsme pořídili několik dokumentárních snímků, prošli jsme místním tržištěm okolo melounů za 50 dinárů a poprvé jsme navštívili ZLATARA, kde jsme se dívali na řetízky pro mně. V přístavu jsme viděli trochu větší loď o které maminka tvrdila, že je velikánská. Až jsme měli dost městského slunečního žáru, rozhodli jsme se, že se vykoupeme. Rozhodnutí bylo poměrně jednoduché, mnohem déle trvala realizace. Kráčeli jsme podél pobřeží různou rychlostí a dívali se na kameny přeplněné lidmi tak, že jsme se tam nemohli vejít. Tak jsme chodili vzhůru dolů a až po delším úsilí jsme se usadili. Bolkovi zůstali kousek dál od nás. Místa, kde jsme byli, vůbec neoplývala pohodlím, zato já jsem si našel místečko přímo fantastické. Byl to plochý kámen, na který mírně šplouchala voda. Po krátkém dvouhodinovém odpočinku jsme se sesbírali a vyrazili na zpáteční cestu. Zapomněl jsem dodat, že maminka tam potkala Čechy, kteří tu jsou přes organizaci Exot, a zjistila, jak se tito mají. Při zpáteční cestě k autům jsme provedli velký a bohatý nákup. Koupili jsme 1 – slovy jeden – Eurokrém za 9,50 dinárů. Bylo to 50 gramů. Cesta pro auta vede přes horský hřeben ostrova, ze kterého je krásně vidět na město Starigrad a na celý hluboký záliv, který do města ústí.

Tržiště ve městě Hvar

K večeři jsme si v kempu udělali velké množství palačinek z prášku, kterých nejvíce pojedl Martin. Když jsme se po dlouhém úsilí vypravili na zmrzlinu, začalo pršet, takže se málem nešlo. Až se vypršelo, pokus jsme zopakovali a prošli jsme se všichni až k hotelu ARKÁDA, od kterého jsme marně čekali na lodní spoj zpět. Místo něj přijela krásná cestovní loď, která zde přistála a nechtěla odjet. Do kempu jsme jeli lodí, do které jsme nastoupili u hotelu HELIOS.

Středa 14. července

Dnes se nám počasí předvedlo v plné kráse tak, jak nemá vypadat. Projevilo se to zvýšenou srážkovou činností, která začala už v noci. Pokud nepršelo, bylo pod mrakem, a když pršelo, tak bylo ještě pod větším mrakem. Tyto dva druhy počasí se neustále střídaly, takže jsme byli nuceni zůstat v kempu, protože nebylo kde vystavovat se slunci, které vlastně nebylo vidět. Tak jsme dopoledne strávili u hracích karet a k obědu jsme si připravili brambory, které nám zbyly i na večeři. Dnes jsme obědvali v poledne po dvanácté hodině, což byla výjimka způsobená počasím a skutečností, že jsme takřka celý den byli v kempu.

Kemp se zalidňuje stále více a téměř v kteroukoli denní dobu slyšíme zatloukat stanové kolíky. Vždy před bouřkou nastane v kempu velký pohyb, který spočívá v přesunu lidí, kteří to už nevydrží, na záchod, aby to stihli ještě před deštěm, a dále v přesunu lidí na stejné místo, myslím ty, kteří nemají stan.

Při zápisu různých našich příhod jsem jaksi zapomněl na události z kempu a teď si uvědomuji, že jsou také zajímavé. Jedna ze zajímavých příhod byla skutečnost, že těsně vedle nás na místo, kde jsme vařili, postavili nějací Jugoslávci stan. Velice nás to dojalo, ale raději jsme byli zticha a nic jsme nenamítali. Naštěstí se tito zdrželi v kempu asi jenom týden, a pak k údivu nás všech toto místo opustili. Pro nás to byl nezvyk mít vedle stanu tolik místa. Na druhé straně stanu stavíme auto. Stává se, že postupně míváme stále větší potíže s výjezdem z kempu, protože se stále zvyšuje hustota stanů. Vůbec ale nevíme, jak vyjede obytný přívěs, ve kterém bydlí dva starší Jugoslávci. Tomuto přívěsu jsme totiž svými stany dokonale zastavěli přístupovou cestu. Nezbývá než doufat, že tito lidé budou chtít opustit toto krásné místo později, než my.

Uličky ve Starigradu

Když jsme jednou přijeli autem do kempu, neměli jsme místo vedle našeho stanu pro náš vůz volné. Na jeho místě stál velký, přímo obrovský stan, který byl (jak jsme později zjistili) obsazen Čechy. Tato rodina je složena z otce, matky a tří dcer a dvou housenek, které si sem přivezli z jugoslávských mandloní. Pan Bolek s nimi povykládal a zjistil, že v Jugoslávii už prožili zajímavou příhodu s italským autem.

Když píši o kempu, nesmím zapomenout na ještě jednu skupinu zajímavých lidí. Ti se vyznačují tím, že v brzkých ranních hodinách překračujeme jejich spící těla při cestě na záchod. Jim to vůbec nevadí, naopak vypadají spokojeně. Jejich zdánlivý klid se postupně přemění v pohyb, který nabývá na intenzitě a hlučnosti zvláště ve večerních a nočních hodinách. Proto např. tatínek nemůže vůbec spát.

Dnes odpoledne se počasí uklidnilo a znamená to, že jsem mohl projít pobřeží kolem majáku a najít si místo na malbu zdejší krajiny. Při cestě jsem došel až k novému přístavišti města Starigrad.

Večer jsme měli na večeři brambory a topinky. Totéž měli Bolkovi. Paní Bolková utrpěla úraz způsobený její stálou přítomností u vařiče. Polila si nohu rozpáleným olejem z topinek. Aby to nebylo tak fádní, tak taky u našeho vařiče jsme zaznamenali událost. Tou bylo to, že už jsme téměř nemohli vařit díky velmi slabému tlaku v bombě. V tatínkovi se projevil komplex méněcennosti, protože vařič u Bolků ještě funguje.

Čtvrtek 15. července

Tento den bylo už od rána hezky, tak se někteří rozhodli, že se půjde k moři. Zdůrazňuji, že jen někteří, protože mezi námi byli ranění (paní Bolková) a trochu nemocní (Michaela). Ta totiž, přestože je v Jugoslávii, pořád posmrkává a trochu kašle. Ivana taky nikam nešla, tak se vytvořila trojice, která byla téměř celý den u stanů a k moři nešla. Dále pan Bolek také nešel hned z rána a nešel k Arkádě, usadil se pouze u majáku. Já jsem také nešel tam kam všichni, protože jsem se rozhodl, že budu tvořit a že včera nalezené místo plně využiji. Zbytek – to znamená tatínek, maminka a Martin se usadila na místě za Arkádou poblíž cedule „FKK verboten“.

Mě přitáhl hlad zpět ke stanu, kde na mě jako odměna za hotové dílo čekal chléb s mravenci. Když jsem se vypořádal s touto nečekaností, která se dala očekávat, protože jsem chléb položil na zem, dobře jsem se najedl, protože jsem se přiživil u našich sousedů.

Večer, až na pravidelnou zmrzlinovou vycházku, jsem nepozoroval nic neobvyklého. Až potom později začal pan Bolek systematicky bojovat s mravenci, kteří mu lezli proudem po

stanových šňůrách. Začal kout pikle, připravoval různé pasti a smyčky na ty blbouny, jak je sám nazýval.

Pátek 16. července

Podíváme-li se na kalendář našich cest, musíme si uvědomit že naše bezstarostné courání po Jugoslávii se schyluje ke konci. Dnešní velmi silná vedra jsme zase proleželi na kamenech za hotelem Arkáda, kde někteří z nás byli včera. Dnes jsme se dostavili v plnějším počtu, protože v kempu zůstala jen Ivana. Aspoň tvrdila, že zůstává v kempu, je otázka, zda to byla pravda.

Večer, po zmrzlinové vycházce, jsme měli možnost obdivovat krásné rádio jednoho černocha, který je chce prodat za 25 000 dinárů. Potom rada starších diskutovala o věcech podstatných i méně podstatných u dvou lahví becherovky.

Sobota 17. července

Místo za Arkádou se našim rodičům tak zalíbilo, že jsme sem začali docházet (dá se říci) pravidelně. Z těchto důvodů jsme tam byli také dnes. Navíc je důležité poznamenat, že naše osmičlenná výprava se rozdělila a Bolkovi šli jinam, jeli na Modrou zátoku.

Při cestě k Arkádě maminka začala narážet na můj přístup k umění v Jugoslávii a také na mé umělecké náčiní, které jsem si sem vezl, především na stojan. Zastávala názor, že přišla na spásný nápad jak lépe zde využít tento inštrument – prodat ho. Toto mě velice dojalo a uvolnilo to práci některých mých citů, nikoli ale tvořivého charakteru. Přesto jsem se rozhodl, že dnes stojan lépe využiji a odplaval jsem z místa koupání dřív, abych vytvořil další obrázek. Stačil jsem nakreslit charakteristickou věž tohoto města a ještě si zajít na zmrzlinu.

Večer ve Starigradu

O stojanu se ale nepřestaly vést blbé řeči, a jak jsem se později dozvěděl, nejen přede mnou, ale také mimo moji přítomnost.

Od našich housenkových sousedů jsem si půjčil drátěnou spoušť. Martin mi uschopnil stojan pro uchycení fotoaparátu a já s Martinem jsme se vydali fotografovat noční Starigrad.

Neděle 18. července

Ráno jsem vstal a maminku jsem uviděl čiperně pracovat u snídaně a něco říkat. Nerozuměl jsem jí a teprve později jsem se dozvěděl, že tyto řeči byly vedeny ke mně a že jsem měl přinést vodu. Toto neporozumění dnes ráno nebylo jediné a dokonale podpořilo stojanovou ideologii mých rodičů a tím i usměrnilo mou dnešní náladu.

Když jsme byli u moře na starém známém místě (Bolkovi byli zase jinde, tentokrát na Lážo Blážo), zaplaval jsem si trochu dál. Vyčkával jsem asi uprostřed zátoky na přijíždějící trajekt a plaval jsem tak, aby vždy mířil na mně. Když se přiblížil, začal mi uhýbat a dokonce na mě zatroubil a lidi z lodi mi zamávali. Do tábora jsme s Martinem zase zaplavali přes zátoku i když maminka měla obavy ze žraloků a nechtěla nás pustit.

Bolkovi šli večer navštívit Mária a my jsme zašli na zmrzlinu. Ještě před zmrzlinou jsem navázal rozhovor s našimi, v tomto deníku ještě nepopsanými, sousedy. Byli to studenti a studentky ze Sarajeva.

Pondělí 19. července

Toto je poslední den, který celý prožijeme ve Starigradu. Plánovali jsme, že půjdeme k moři, já s Martinem na Modrou zátoku s Bolkovými, maminka s tatínkem na stabilní místo k Arkádě. Potom jsme plánovali nákup rozličných věcí, protože chci upozornit, že jsme prozatím utráceli jen za zmrzliny a nákup Eurokrému jsme považovali za značnou událost. Z těchto důvodů nám zbyl určitý počet dinárů, za jejichž část jsme byli rozhodnuti provést dnešní nákup a tímto se rozloučit s městem, ve kterém jsme strávili tolik příjemných dní.

Pláž u majáku

Jenomže to, co člověk plánuje, se mnohdy nemusí úplně realizovat. V tomto případě se od realizace lišilo naštěstí jen pořadí činností, o kterých jsem zde zmínil. Tuto změnu způsobilo trochu zamračené a dokonce poprchávající počasí, které nás zastihlo z rána a v dopoledních hodinách. Byl to čas akorát stvořený pro takové nákupy, jejichž výsledkem bylo trochu více Eurokrémů a mimo jiné také místní koňak, vegeta a mnoho dalších tak zvaných suvenýrů. Za zmínku stojí, že jsme koupili meloun!!! Tento meloun jsme si dali večer po večeři a první fázi balení, kterou chtěl tatínek provést ještě za světla. Potom jsme šli na zmrzlinu a protože jsme zmrzlinářům věnovali nějaké vlaječky na rozloučenou, dostali jsme dvojnásobné porce. Já sám jsem tento den zdlabal výjimečné množství zmrzliny, protože jsem už měl při dopoledním nákupu jednu a večer, při poslední procházce uličkami Starigradu, jsem si dal s Ivanou ještě jednu. Měl bych připomenout, že mi z toho vůbec nebylo špatně.

Úterý 20. července

Dnes jsme se rozloučili definitivně s kempem a se Starigradem. Toto rozloučení jsme provedli tak, že jsme dříve vstali a začali mohutně balit. Při této činnosti postupně zmizely naše stany v přívěsu u Bolků a všechny věci prošly něčíma rukama, a proto nikdo nevěděl úplně o všem, kde co je. Z našeho auta se stal pojízdný zmatek. Když jsme se chystali opustit kemp, začali mít nějací Jugoslávci zájem o šátor (stan). Přestože měl pan Bolek na stanu dlouhou dobu ceduli „PRODAJE SE ŠATOR“, nikdo o postavený stan (kromě jednoho černocha, který asi neprodal magnetofon) neměl zájem. Až když Bolci pracně zabalili svůj plátěný příbytek, projevil se o něj zájem. Po prodeji šátoru jsme definitivně opustili kemp – ale po prvních 100 metrech se ukázalo, že ne tak definitivně, protože se šli rodiče ještě rozloučit s ekonomem – Jugoslávcem, který nás chodil často ke stanu navštěvovat a občas něco koupil. Potom jsme se vydali zpět na sever. Na Hvaru jsme si zopakovali příjezdovou cestu, počkali na trajekt a jím jsme se dostali do Drveniku.

Spáleniště na ostrově Hvar

Dalším cílem bylo podívat se do přístavu Makarska a pak se vracet po magistrále na Dubrovník. Po cestě jsme poobědvali a nechali u cesty přívěs a Bolkovi, odlehčeni o poměrně velké závaží na kolečkách, mašírovali do Makarské. Toto město se vyznačuje tím, že je tu mnoho zlatníků a obchodů se zlatem. Toto si pamatuji ještě z předloňska, kdy jsem čekal před těmito

obchody na to, že konečně vyleze z něho maminka a bude hledat dalšího zlatníka. Měl jsem před sebou hrůznou myšlenku, že se to bude opakovat. Naštěstí jsme tolik zlatníků nenavštívili.

Hned první byl zajímavý a povídavý zlatník, který každému z nás něco jiného nabídnul. Člověk se slabšími nervy by neodolal a koupil od něho celý krám. Maminka koupila jen část tohoto obchodu – zlatý řetízek pro mě. Bolkovi tam koupili hned dva řetízky. Dále jsme už nenavštívili tolik zlatníků, přesto tatínek koupil mamince ještě náušnice a přívěsky.

Maminka chtěla koupit koš a vytvořila zajímavý výstup u obchodníka s košíky. Ona držela v ruce dva koše, nerozhodně se na ně koukala a tatínek držel v ruce otevřenou peněženku. Každého z nás se ptala, který koš je lepší, a nakonec učinila závěr, že žádný nechce. To už měla probraný celý košíkářův krám. Nevím čím to, ale asi vlivem tatínka se stejně jeden koš dostal mamince do ruky definitivně. Na tomto tržišti plném nejrůznějších suvenýrů jsem na zemi našel malou fajfčičku, kterou jsem si nechal jako suvenýr.

Při cestě zpět směrem na Dubrovník jsme připojili přívěs a začali hledat místo, kam bychom se uložili. Toto místo jsme našli u jedné odbočky z magistrály mezi vinicemi. Rychle se stmívalo, tak jsme jen tak tak stačili připravit chutnou večeři z prvních plechových konzerv. Až dosud jsme měli maso skladované ve skleněných zavařovacích sklenicích a protože bylo doma připravené, bylo dobré. O plechových konzervách jsme také museli říkat, že jsou dobré. Po krátké diskusi u vína jsme za doprovodu komárů ulehli.

Středa 21. července

Spali jsme ve stejném složení i rozložení jako při cestě k moři – my na igelitu pod širákem a Bolkovi v menším, ale dost velkém stanu. Útoky místních komárů jsme pocítili na vlastní kůži a ráno nás přišli postříkat společně se zdejšími vinicemi, místní pracovníci a pěstitelé zdejšího vína. Rozprašovali kolem sebe jakýsi jed, který prospěje vínu, a to už jsme vstávali. Tatínek už ráno umyl nádobí a když jsme vstali, byl jediný, kterého jsme se mohli ptát, kde je zrcadlo, hřeben, voda, zubní kartáčky apod. U kávy jsme si ještě jednou prohlédli, co jsme vlastně v té Makarské koupili, pak jsme zabalili, nastartovali své vozy a uháněli po magistrále stále blíže k Dubrovníku, do něhož jsme vjeli před jedenáctou hodinou. Nejdříve jsme všichni navštívili zdejší obchodní dům a potom jsme se rozdělili.

Dubrovník

Olšáci – tedy my, jsme šli nejdříve projít město a potom k vodě do rodičům a teď i nám známé jeskyňky. Bolci to udělali naopak, šli nejdříve k vodě a potom do města, ze kterého nemohli mít asi žádný hluboký zážitek, protože ho proletěli za necelou hodinu. My jsme hluboké zážitky nepotřebovali, protože jsme je už z tohoto města měli. Stejně se Martin postaral o vzrušení, protože při fotografování přetrhl film a já jsem se v autě a ve spacáku potil a dával film z foťáku zpět do kazety.

Moře se s námi rozloučilo pěknými vlnami. Když jsme se opláchli od slané vody sladkou vodou, vyrazili jsme asi ve tři hodiny na další cestu. Ta vedla pryč od moře, se kterým jsme strávili tolik pěkných chvil. Zastavili jsme se ve městě Trebinje, kde maminka koupila nějaké ovoce a prodala poslední kávu. Dále jsme pokračovali na sever a ve městě Nikšič jsme brali benzin a stáli před bránou do kasáren. To se vojákům nelíbilo a upozornili nás, že kdyby vypukla válka, nemají jak začít bojovat, když mají zatarasenou bránu. Maminka tedy přesedla z místa spolujezdce obratně přes řadící páku na místo řidiče, které totiž bylo prázdné (tatínek, který nyní jezdí stále, cosi vyřizoval) a popojela. Maminka pak převzala při další cestě řízení vozu a tatínek poprvé začal zdůrazňovat, že by chtěl dojet domů. Toto zesílilo, když se začala

kutálet lebka za zadními sedadly, která až dosud stála klidně na svém místě. (Bystrý čtenář ví, že jde o lebku, kterou tatínek našel u moře ve středu 7. července.) Nálada se tak vyostřila, že maminka rozhodně zastavila v nepřehledné zatáčce a nechala se zpětně vystřídat. To už jsme začali hledat místo na provizorní ubytování. Byl to kraj nedohledných luk s kameny a kobylami ve výšce 1.500 metrů nad mořem. Tam jsme našli místo na nakloněné rovině, které patřilo jakémusi Jugoslávci. Po domluvě s ním jsme se tam uložili. Výjimečně jsem šel spát dřív, abych si zadýchal spacák. Myslel jsem si, že mi bude teplo, ale jak se později ukázalo – mýlil jsem se

Čtvrtek 22. července

V noci mi začala být pořádná zima a zjistil jsem, že teplo vytvořené ve spacáku přes jeho průsvitné stěny brzy vyprchá. Tento experiment jsem prováděl asi dvě hodiny a pak jsem dospěl k rozhodnutí, že bude nejlépe, když zalezu do auta. Napadlo mě dokonce, že zapnu motor a topení a když motor několikrát protočím, vyrobím správnou teplotu. Uvědomil jsem si, že by bylo všechno osazenstvo v okruhu 10 km vzhůru a proto jsem to neudělal a dospal jsem v klidu v autě. S východem slunce se teplota v této výšce rázem změnila a bylo teplo.Když jsme se nasnídali a zabalili, vydali jsme se na dlouhou cestu. Dalo by se říci, že jsme vesměs celý den proseděli v autech, která se rychleji nebo pomaleji pohybovala po jugoslávských cestách. Tyto cesty byly asfaltové nebo – také jednou – makadámové. To znamená kamenité a prašné. Takovou cestu jsme zažili už při první výpravě do Jugoslávie a nyní nás vedla do Žabljaku. Taková cesta je spojena vždy s nějakým zážitkem, jak jsem si myslel, ale dnešní makadámovku jsme projeli celkem klidně. Po ní následoval krásný most přes ještě krásnější kaňon řeky Tary, druhý největší na světě. Kámen, který jsme shodili z mostu, padal 10 vteřin. Při další cestě jsme narazili ještě na makadám, ale nevydali jsme se po něm a volili jsme radši objížďku. Před Višegradem jsme konečně našli místo na polední přestávku spojenou s jídlem. Martin už totiž v autě padal hlady. Až sem řídil tatínek a nyní předal řízení znovu mamince. (Nálada ze včerejška se totiž uklidnila.)

Žabljak

Projížděli jsme znovu nám už známý kaňon řeky Driny a pak dále na sever, Sarajevo jsme minuli po levé ruce. Měli jsme namířeno až do Osijeku, znamená to, že podle kilometrů jedeme nejdelší trasu dne. Při další jízdě jsem vystřídal při řízení maminku já a ve voze nastalo nové rozptýlení pro všechny členy posádky. Jak již známo, tatínek mi četl cestu a já jsem jel a to ještě blbě. Pan Bolek, který nás očekával, začal plantat něco o letadlech. Tatínek chtěl sice dojet domů, ale také chtěl dojet včas. Proto jsem byl rád, když jsme si udělali večerní přestávku s jídlem a mezi tím se setmělo. Bylo totiž jasné, že dál pojede tatínek. Zbývalo ještě 150 km do Osijeku. U kávy jsme také hovořili o tom, že místní milice stíhá dopravní přestupky a že jsme vlastně ušetřili spoustu peněz na pokutách, protože nás ještě nikdy nikdo nezastavil. Takto veselí jsme už nebyli, když nás na další cestě do Osijeku noční Jugoslávií zastavil strážník. Chvíli jsme čekali, co se bude dít, a pak nám ten strážník řekl, že nemáme mercedes, ale jen škodovku, a že jsme jeli 80 v místě, kde se mělo jet 60. Zastavoval auta v obou směrech, byl sám a vyráběl dokonalý a speciální dopravní zmatek. Nám už neřekl nic a my jsme z tohoto místa s novým zážitkem odjeli.

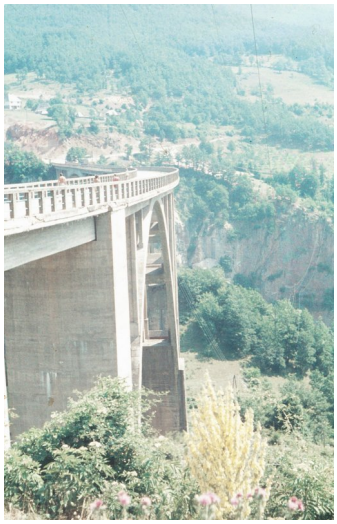

Most přes řeku Taru

Únava, která dolehla asi na všechny členy posádek obou vozů, způsobila, že jsme Osijek tak lehce nenašli a malinko jsme bloudili. Byli jsme dokonce nuceni zeptat se na cestu v místní hospodě. Takové bloudění se samozřejmě neobejde bez manévrů na různých křižovatkách s přívěsem a bez něj. Do Osijeku na staré známé místo jsme dojeli v pozdních nočních hodinách, rozložili jsme spací potřeby, zalehli a spali. Jen rada starších byla ještě nějakou dobu vzhůru a rozebírala nejrůznější dopravní situace za dnešní den, kterých nebylo málo.

Pátek 23. července

Tento den se chystáme opustit Jugoslávii. Datum nám totiž říká, že jsme v této zemi už 23. den a příslib máme na 21 dní. Den vjezdu a výjezdu se nepočítá, tak to vyjde na 23 dní.

Ráno jsem vstal a šel jsem se osvěžit (jako všichni) do umýváren na koupališti. Seřídil jsem si hodinky, které mi zůstaly stát, podle toho, jak mi řekl tatínek. Zdálo by se, že tyto události nejsou podstatné a že bych je nemusel zde do tohoto sešitu uvádět. Je to pravda, ale nyní výjimečně to píši, protože to bude mít určité následky. Dopoledne jsme si zajeli do centra Osijeku majíce v úmyslu ještě něco koupit – např. tričko. Toto tričko měli, ale měli je moc drahé. Maminka se k věci postavila nerozhodně, ač v jádru duše byla silně proti. Tento jev vyšel na povrch a proti tomu se nedalo nic dělat. Tak jsme chodili dál po městě a koukali po výkladech. Tatínek koupil čtyři čokoládové kornety. Když jsme stáli u výkladu s kalkulačkami, tak jsem se ztratil. Rodiče později mysleli, že to byl můj zlý úmysl, protože nekoupili tričko a protože si mysleli, že jim poradím při nákupu počítačky. Já vím, že to zlý úmysl nebyl a že jsem je hledal a dále chodil sám po městě. Říkal jsem si, že se musíme zákonitě sejít. Potkal jsem Bolky, ale s našima jsem se nesešel. Věděl jsem, že se sejdeme ve 12 hodin u aut, tak jsem tam ve 12 hodin byl. Čekal jsem na ostatní členy naší rodiny asi hodinu a slintavě se díval na blízkou slastičárnu, kde prodávali vábivý sladoled. Když konečně přišli, vytkli mi (právem), že jsem se ztratil. To, že jsem na ně u cukrárny hodinu čekal, je nezajímalo. Když jsem slabě naznačil, že už je 13 hodin, řekli mi, že mám maďarský čas a že jsem si blbě seřídil hodinky. Já se stále domnívám, že jsem si je ráno seřídil tak, jak mi tatínek řekl. Tak jsem potrestal sám sebe. Zjistil jsem, že za dobu mé nepřítomnosti koupili čokolády, melouny, ovoce a dokonce to tričko, které za dobu mé přítomnosti nepřicházelo v úvahu.

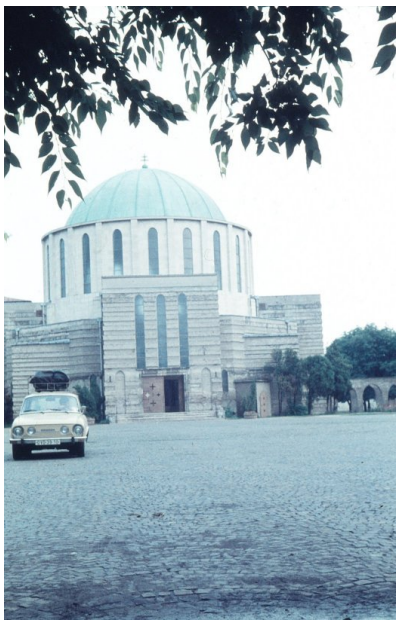

Mohács

Pan Bolek musel vystát trošku delší frontu na benzin, zatímco my jsme se naobědvali znovu na tom parkovišti vedle koupaliště. Dokonce jsme se šli vykoupat v tomto koupališti, které bylo fantastické už proto, že bylo zdarma. Hezky vykoupaní a odpočatí jsme se rozjeli ke státním hranicím Jugoslávie. Jugoslávští celníci nám řekli „do viděnija“, maďarští nám dali razítko do pasu a než jsme se nadáli, byli jsme v Maďarsku.

Ve městě Mohács jsme doplnili své vozy pro ně nepostradatelnou ale drahou kapalinou a prošli jsme místními obchody. Koupili jsme pepsikolu, nějaké potraviny a dokonce malý kousek chleba. Kvůli tomuto kousku chleba začal tatínek vykřikovat, že je ho málo, a tak maminka běžela zpět do obchodu koupit další kousek chleba a potom jsme vyjeli.

Na další cestě jsme hledali místo na nocleh. Nad námi se zvyšovala hustota oblačnosti, místy jsme slyšeli bouřku a viděli jsme louže po velkých deštích. Při hledání místa na nocleh se malinko zvýšila nervozita cestujících, protože tato činnost není tak snadná, zvláště, když jedou dvě auta za sebou. Po chvíli určitého napětí a nervozity jsme to místo našli. Jako obvykle Bolkovi roztáhli stan a my ne. A to byla chyba. V pozdních večerních hodinách (to jsme ještě seděli a rozebírali dnešní den a celou cestu) začalo krápat. Pak byl náš stan postaven ve mžiku.

Byla to první noc, kdy jsme na cestách museli roztahovat stan a současně poslední noc, kdy jsme spali mimo domov.

Sobota 24. července

Po východu slunce jsme usilovně sušili stany, dále jsme se posilnili na další cestu. Tato cesta byla stejná, jako když jsme přijeli sem, jenže jsme jeli opačným směrem. Dnes jsme měli v úmyslu dorazit až do našich domovů. K tomuto základnímu úmyslu bych měl přiřadit ještě další úmysly: nakoupit nějaké kalhoty v Maďarsku ve městě SZÉKESFÉHERVÁRU, přejet úspěšně hranice do Československa u Nových Zámků, koupit větší množství meruněk, navečeřet se v Trenčíně v restauraci a šťastně dojet domů. Dá se říci, že tyto úmysly se zhruba uskutečnily.

V Székesfehérváru jsme po jistých potížích, vyplývajících z toho, že jsme neuměli maďarsky, úspěšně nakoupili, co jsme potřebovali. Já jsem dával pozor na to, abych se neztratil. To se mi podařilo, a proto jsme mohli jet dál bez ztráty jediného člena posádky. Zdrželi jsme se ale, protože jsme zapomněli koupit Cocacolu a maminka koupila ještě nějaké ovoce. Napadlo ji, že koupí květák a že se máme ještě chvíli kvůli tomuto druhu zboží zdržet. To tatínek nepřijal a vzniklo mezi rodiči drobné nedorozumění. Za městem jsme zastavili a udělali si poslední oběd v přírodě. Posilněni jsme přijeli k hraničnímu přechodu v Komárně. Jakmile jsme přejeli řeku, začalo pršet. Přivítalo nás pravé československé počasí. Na hranicích nás zase nečekal žádný větší zážitek, odevzdali jsme celní a devizové prohlášení a ujistili jsme celníky, že jsme tam zapsali vše, co vezeme.

V Komárně jsme chtěli nabrat benzin, ale zjistili jsme, že je tam velká fronta. Tak jsme jeli až do Nových Zámků. Tam jsme koupili ještě meloun a zeptali se na marhule, což jsou meruňky. Zastavili jsme v první vesnici a tam jsme se zeptali, kdo prodává marhule. Podařilo se je nám koupit po 10 Kčs za kilo. Koupili jsme víc než 20 kg a Bolkovi koupili 15 kg. Meruňky jsme vážili zajímavým způsobem pomocí maminky a šlapací váhy. Zatíženi novým nákupem jsme vyjeli dál. Aby nastalo nějaké zpestření u nás ve voze, zase jsem chvíli řídil já. Trochu jsme pobloudili po Nitře kde měl tatínek možnost (jak říkala maminka) vystoupit a dojet domů vlakem. To jsem stále řídil já, ale nezůstal jsem u volantu dlouho. Tatínek totiž nevydržel a „bezpečně“ dovedl vozidlo do Trenčína sám. V Trenčíně jsme (jak bylo v plánu) povečeřeli, prošli jsme se městem hledajíce večerku a nic nenajdouce, rozjeli jsme se blíž a blíž domů – tam, kde skutečně bydlíme. To už byla tma a na všechny cestující dolehla únava. Martin například spal. Když Martin spí tak bloudíme a ani teď to nebyla výjimka, Tatínek totiž cestu dobře zná a zná také některé zkratky. Zkratku přes Valašské Meziříčí hodlal využít. Zavedl nás k hospodě do slepé uličky, kde dále pokračovaly schody na most a nájezd pouze pro kočárky. Protože jsme neměli takový rozchod kol jako kočárky, museli jsme se vrátit. Díky tatínkovým zkratkám nastalo drobné zdržení. Toto zdržení se ale zdaleka nevyrovná další příhodě, která na nás čekala asi 30 km od Ostravy. Bolkovi měli defekt. Jedno kolo od přívěsu vypadalo tak, že nedojedeme domů. Byla na něm stržená pneumatika a rozbitý ráfek. Tak jsme chvíli stáli nad tím neštěstím a svítili na něj baterkou. Říkali jsme si, jaké je to štěstí, že se nám to neštěstí nestalo v Jugoslávii, třeba na makadámové cestě. Pan Bolek totiž neměl náhradní kolo od přívěsu. Učinil rozhodnutí, že se odlehčí přívěs a pojede se po ráfku pomalu dál. Stan a propanbutanový vařič jsme tedy naložili do auta na zadní sedadla a pomalou rychlostí asi 30 km za hodinu jsme popojížděli za přívěsem pana Bolka a dívali se, jak pěkně hopsá a jak pomalu z něho odpadávají poslední zbytky pneumatiky. Byli jsme rádi, že to vůbec jede. A naštěstí to jelo. Několikrát jsme zastavili a kontrolovali, co to dělá, a zjišťovali, jak je to horké. Dále jsme zastavovali také proto, že se často uvolňovala u přívěsu opěrka a drhla po silnici. Krok za krokem jsme se blížili k našemu vytyčenému cíli s obavami, že se urve celé kolo. I Martin byl už vzhůru a začal se zajímat, co se vlastně stalo. Jeli jsme, stáli jsme, jeli jsme, ale dovedli jsme naše snažení i přívěs ke šťastnému konci. Po nějaké době jsme se totiž docourali až k domu Bolků, kde jsme přívěs odstavili do garáže. Do auta a na auto jsme vzali

všechny svoje věci, rozloučili jsme se s našimi dlouhodobými spolucestovateli a rozjeli se domů (tentokrát už normální rychlostí). Před vchodem do našeho domu jsme zabrzdili naše auto za pět minut dvanáct. Skutečně nám hodinky ukazovaly tento čas. Přestože jsme začali vybalovat auto od všech zavazadel okamžitě, začali jsme vlastně pracovat až druhý den. Po vybalení věcí a nakupení jich do předsíně našeho bytu, po částečném umytí studenou vodou (protože teplá netekla) jsme se odebrali do svých vlastních postýlek.

Poklady z Jugoslávie

ZHODNOCENÍ

Všem se nám výlet i se všemi překážkami moc líbil a kdybychom mohli a bylo to finančně možné, rádi bychom jeli zase.